

Brüssel, 17. detsember 2024
(OR. en)

17028/24

COSCE 6
COPS 703
CFSP/PESC 1833

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	16645/24
Teema:	Nõukogu järelused ELi prioriteetide kohta koostöös Euroopa Nõukoguga 2025.–2026. aastal

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused ELi prioriteetide kohta koostöös Euroopa Nõukoguga 2025.–2026. aastal, nagu nõukogu need oma 17. detsembril 2024 toimunud istungil heaks kiitis.

**Nõukogu järelused ELi prioriteetide kohta koostööks Euroopa Nõukoguga
2025.–2026. aastal**

1. Euroopa Nõukogu 75. aastapäev 2024. aastal oli oluline võimalus suurendada teadlikkust organisatsiooni positiivsest mõjust inimeste igapäevaelule ning selle märkimisväärsetest saavutustest inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi valdkonnas Euroopas kolmveerand sajandi jooksul.
2. 2025. aastal, mil EL tähistab põhiõiguste harta väljakuulutamise 25. aastapäeva ning Euroopa Nõukogu tähistab Euroopa inimõiguste konventsiooni 75. aastapäeva, on põhiõiguste kaitsmine ja edendamine meie ühises töös endiselt äärmiselt oluline.
3. EL on jätkuvalt täielikult pühendunud Euroopa Nõukogu konventsioonisüsteemi tõhusale toimimisele ning nende Euroopa Nõukogu konventsioonide rakendamisele, millega ta on ühinenud.
4. Praeguses olukorras, kus mitmepoolsele institutsioonilisele süsteemile avaldatakse jätkuvat survet, püüab EL seada strateegilise partnerluse Euroopa Nõukoguga veelgi rohkem esiplaanile kui olulise näite tõhusast mitmepoolsest koostööst inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi valdkonnas, edendades samal ajal piirkondlikku rahu, stabiilsust ja jõukust.
5. EL on Euroopa Nõukogu peamine institutsiooniline partner poliitilises, rahalises ja õiguslikus mõttes, nagu kinnitati veel kord 2023. aasta mai Reykjavíki deklaratsioonis. EL teeb Euroopa Nõukoguga tihedat koostööd, et tagada deklaratsiooni tõhus rakendamine. Kooskõlas Reykjavíki deklaratsiooniga toetab EL Euroopa Nõukogu reformiprotsessi jätkamisel, et saavutada suurem läbipaistvus, tõhusus ja tulemuslikkus, sealhulgas keskendudes tegevustele, mille puhul Euroopa Nõukogul on suhtelised eelised.
6. EL kinnitab taas oma pühendumust Euroopa inimõiguste konventsioonile ja Euroopa Inimõiguste Kohtule, sealhulgas selle otsuste tulemuslikule ja õigeaegsele täitmisele. EL on endiselt kindlalt otsustanud konventsiooniga ühineda ja jääb ootama kõnealuse, ELi lepingu artikli 6 lõikes 2 sätestatud olulise eesmärgi osas edasiliikumist.

7. Venemaa käimasolev agressioonisõda Ukraina vastu kujutab endast püsivat väljakutset Euroopa rahule ja julgeolekule ning demokraatlikele väärtustele ja inimõigustele, mis on Euroopa Liidu alus. EL jätkab tihedat koostööd Euroopa Nõukoguga, et saavutada Venemaa ja tema juhtkonna täielik vastutus Ukraina-vastase agressioonisõja pidamise ja muude rahvusvahelise õiguse kohaselt raskeimate kuritegude eest ning sõja tekitatud kahju eest. Mõlemad organisatsioonid pühenduvad jätkuvalt ohvrite õigusele, mis puudutab õigusemõistmist ja kahju hüvitamist, ning mittekordumise tagatistele. Nad jätkavad koostööd Ukraina-vastaste agressioonikuritegude erikohtu loomiseks, tagades, et agressioonikuritegude eest vastutusele võtmise rahvusvahelise keskuse kogutud tõendeid saab erikohtule üle anda ja seal kasutada. EL kui Ukraina kahjuregistri täieõiguslik osaline ning Euroopa Nõukogu jätkavad koostööd, et luua rahvusvaheline terviklik hüvitusmehhanism.
8. EL jätkab aktiivset osalemist Euroopa Nõukogu tegevuses Ukraina ja Ukraina rahva toetuseks, sealhulgas Euroopa Nõukogu Ukraina vastupanuvõime, taastamise ja ülesehitamise tegevuskava 2023–2026 („Resilience, Recovery and Reconstruction“) rakendamisel ning Ukraina laste küsimustega tegeleva nõuanderühma töös.
9. ELi laienemine on strateegiline investeering rahusse, julgeolekusse, stabiilsusse ja jõukusse kogu Euroopa maailmajaos ning võimas vahend, mille abil edendada inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki, millele EL ja Euroopa Nõukogu on rajatud. EL jätkab nendes valdkondades suuniste andmisel tihedat koostööd Euroopa Nõukogu ning selle ekspertide ja järelevalveorganitega. Mõlemad organisatsioonid toetavad ELi ja Euroopa Nõukogu ühisprogrammide kaudu jätkuvalt reforme, mille eesmärk on täita ELi liikmesuse kriteeriumid seoses inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhialustega.
10. EL tervitab koostööd Euroopa Nõukogu ning Valgevene kodanikuühiskonna, demokraatlike jõudude, sõltumatu meedia ja ajakirjanike ning inimõiguste kaitsjate vahel, sealhulgas Euroopa Nõukogu kontaktrühma raames, ning Valgevene rahvale mõeldud Euroopa Nõukogu teabepunkti loomist Vilniuses.

11. EL teeb Euroopa Nõukoguga koostööd ka selleks, et leida viise, kuidas tugevdada koostööd Venemaa sõltumatute kodanikuühiskonna osalejate, sõltumatu meedia ja ajakirjanike ning inimõiguste kaitsjatega, kes tegutsevad nii Venemaal kui ka väljaspool seda.
12. Euroopa Nõukogu lõunanaabruse poliitika ning ülemaailmse vastastikuse sõltuvuse ja solidaarsuse Euroopa keskus on olnud põhja ja lõuna vahelise dialoogi ja koostöö tugevdamisel keskse tähtsusega, tugevdades solidaarsust ning edendades stabiilsust Euroopas ja selle naaberpiirkondades. EL jätkab Euroopa Nõukogu põhja-lõuna keskuse töö toetamist.
13. Praegu ulatub Euroopa Nõukogu mõju Euroopa maailmajaost oluliselt kaugemale, kuna paljud selle konventsioonid on avatud ülemaailmseks allkirjastamiseks ja mitu selle mehhanismi laieneb kogu maailmale. EL jätkab selle edendamist, et Euroopa-välised riigid ühineksid Euroopa Nõukogu kõige olulisemate konventsioonidega. Erilist tähelepanu pööratakse nendele konventsioonidele, mille abil saab tugevdada õiguslast koostööd kolmandate riikidega võitluses piiriülese mõõtmega raskete kuritegude, eelkõige organiseeritud kuritegevuse vastu.
14. Oma välissuhetes ELi prioriteetide rakendamisel jätkab liit tegutsemist partnerluses Euroopa Nõukoguga, juhindudes ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavast (2020–2027).
15. EL on Euroopa Nõukogu eelarveväliste vahendite suurim rahastaja. Meie ühisprogrammide rahastamispaketi kumulatiivne kogusumma on suurenenud 95 miljonilt eurolt 2013. aastal 245 miljonile eurole 2023. aastal. Aastatel 2025–2026 kavatseb EL lisaks meie piirkondlikele rahastamisvahenditele kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides ning liidu naabruses veelgi toetada majanduskasvu soodustavate institutsiooniliste, haldus- ja struktuurireformide kavandamist, väljatöötamist ja elluviimist oma liikmesriikides tehnilise toe instrumendi kaudu.

16. EL püüab parandada ELi ja Euroopa Nõukogu koostöö kaudu saavutatud konkreetsete tulemuste nähtavust ja nendest teavitamist, sealhulgas ühisavalduste ja kõrgetasemeliste ürituste kaudu ühist huvi pakkuvatel teemadel. Sellise nähtavuse parandamisele saab kaasa aidata ka kodanikuühiskonna jätkuv kaasamine.
17. Järgmise kahe aasta jooksul jätkub vastastikku kasulik ELi ja Euroopa Nõukogu koostöö strateegilise partnerluse kolme peamise samba kaudu, milleks on poliitiline dialoog, õiguslane koostöö ja programmiline koostöö, keskendudes järgmistele omavahel seotud ja vastastikku tugevdavatele prioriteetidele inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi valdkonnas.

INIMÕIGUSED

18. Selleks et tagada inimväärikus ja õigus elule, on väga oluline kaotada surmanuhtlus ning piinamine ja muu julm, ebainimlik või inimväärikust alandav kohtlemine või karistamine. EL jätkab teadlikkuse suurendamise ja teavitamistegevuse toetamist, et edendada avatud, läbipaistvat ja demokraatlikku arutelu surmanuhtluse täieliku kaotamise üle, sealhulgas ELi ja Euroopa Nõukogu iga-aastase surmanuhtlusevastase ühisdeklaratsiooni kaudu. Samuti on EL endiselt pühendunud piinamise ja väärkohtlemise kõigi vormide kaotamisele, sealhulgas edendades ohvrite jaoks õigusemõistmist ja kahju hüvitamist ning suurendades ohvrite osalemist.
19. EL kinnitab taas oma pühendumust väljendusvabaduse, sealhulgas meediavabaduse edendamisele ja kaitsmisele ning ajakirjanike ja meediatöötajate turvalisusele nii internetis kui ka väljaspool seda. See hõlmab muu hulgas sõltumatu ja pluralistliku meedia toetamist ning ajakirjanike vastu toime pandud kuritegude eest vastutusele võtmise tagamist. EL jälgib tähelepanelikult Euroopa Nõukogu ajakirjanduse kaitse ja ajakirjanike turvalisuse platvormi tööd, et jälgida ohte ja tõhustada kaitset, keskendudes neile, kes saadavad teateid konfliktipiirkondadest, uurivad korruptsiooni ning teatavad inimõiguste rikkumistest ja kuritarvitustest.

20. EL jätkab riiklike inimõiguste kaitse asutuste, inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide töö toetamist. Koostöö Euroopa Nõukoguga on oluline ka seoses selliste ELi mehhanismidega nagu „Protect Defenders“. ELil on juhtroll kodanikuühiskonna ja inimõiguste kaitsjate, sealhulgas eksiilis tegutsevate inimõiguste kaitsjate jaoks turvalise ja soodsa veebikeskkonna ja veebivälise keskkonna edendamisel. EL pöörab erilist tähelepanu ebaseaduslikule internetipõhisele jälgimisele ning on vastu kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahendavatele õiguslikele ja haldusmeetmetele. EL mõistab hukka kõik survemeetmed, mis on suunatud selliste inimõiguste kaitsjate vastu, kes teevad, püüavad teha või on teinud koostööd Euroopa Nõukoguga.
21. EL süvendab oma tööd soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ning pere-, seksuaalse ja soolise vägivalla ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks, sealhulgas asjakohasel juhul Istanbuli konventsiooni rakendamise kaudu. EL on ratifitseerinud naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise Istanbuli konventsiooni küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse ning on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega ning kriminaalasjades tehtava õiguslase koostööga, varjupaigaga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatusega. EL loob ka koostoime erinevate poliitiliste ja õigusraamistike vahel, mis käsitlevad naiste ja tütarlaste inimõiguste kasutamist ja soolist võrdõiguslikkust, keskendudes nende tõhusamale rakendamisele.
22. Mõlemad organisatsioonid teevad ühiseid jõupingutusi, et edendada lapse õiguste austamist, kaitset ja täitmist, nagu on sätestatud ELi ja Euroopa Nõukogu vastavates strateegiates. Erilist tähelepanu pööratakse laste osalemisele, integreeritud lastekaitsele, lapsesõbralikule õigusemõistmisele, digitaalsele võimestamisele ja kaitsele, abivajavate laste kaasamisele ning konfliktipiirkondades viibivatele lastele kooskõlas hiljuti ajakohastatud ELi suunistega laste ja relvastatud konflikti küsimuses. EL ja Euroopa Nõukogu jätkavad ka ühiseid jõupingutusi, mille eesmärk on Ukraina laste heaolu ja kaitse, eelkõige nende laste heaolu ja kaitse, kes on Venemaale ebaseaduslikult välja saadetud, sunniviisiliselt ümberasustatud ja seal ebaseaduslikult lapsendatud, nõudes nende turvalist tagasipöördumist ja kõnealuste tegude toimepanijate vastutusele võtmist, toetades Ukraina laste tagasitoomise rahvusvahelise koalitsiooni tegevust.

23. EL jätkab koostöö tugevdamist Euroopa Nõukoguga sedamööda, kuidas ta teeb edusamme laste seksuaalse väärkohtlemise ja ärakasutamise vastast tulemuslikumat võitlust käsitleva strateegia rakendamises, mis hõlmab kolme põhiaspekti, nimelt ennetamist, uurimise toetamist ja ohvriabi. EL jätkab laste kaitset seksuaalse väärkohtlemise ja ärakasutamise eest käsitleva konventsiooni (Lanzarote konventsioon) edendamist ning jätkab tõhusat koostööd konventsiooni osaliste komiteega.
24. Samuti jätkab EL osalemist Euroopa Nõukogu tegevuses seoses rändajate, varjupaigataotlejate ja pagulaste inimõigustega, eelkõige mis puudutab põhiõigust taotleda varjupaika ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet. Sellega seoses pöörab EL erilist tähelepanu naistele ja haavatavas olukorras olevatele inimestele, nagu saatjata lapsed, LGBTI-inimesed, puuetega inimesed või diskrimineerimise või vägivalla ohvriks langenud inimesed, samuti rändajate vahendina kasutamisele. EL on pühendunud inimõiguste ja menetluslike tagatiste kaitsmisele seoses kõigi varjupaigataotlejate ja pagulaste ning rändajatega, olenemata nende staatusest, kooskõlas meie rahvusvaheliste kohustustega ning ELi rände- ja varjupaigaleppe ning ajutise kaitse direktiiviga.
25. EL jätkab koostööd Euroopa Nõukogu ja selle inimkaubandusevastase võitluse eksperdirühmaga (GRETA) vastavalt inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegiale ning inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset käsitlevale muudetud direktiivile, eesmärgiga tõhustada inimkaubanduse tõkestamist ja sellele reageerimist, parandada ohvrite kaitset, toetamist ja võimestamist ning tugevdada piirkondlikku koostööd kõnealuse kuriteo rahvusvahelise mõõtmega valdkonnas.

26. Kuigi EL toetab jätkuvalt Euroopa Nõukogu tegevuse tugevdamist rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise valdkonnas kooskõlas Euroopa Nõukogu 2020. aasta rahvusvahelise koostöö ja uurimisstrateegiate edendamise tegevuskava kehtiva raamistikuga, leiab EL, et uue Euroopa Nõukogu konventsiooni ettevalmistamise asemel tuleb selles valdkonnas rõhku panna ÜRO ja ELi tasandil olemasolevate õigusraamistike läbivaatamisele ja jälgimisele.
27. EL teeb koostööd Euroopa Nõukoguga, et tõhustada diskrimineerimisvastase võitluse alast tegevust, pöörates tähelepanu mitmekordse ja interseksionaalse diskrimineerimise vormidele, sealhulgas soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste iseärasuste, keele, usu või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, varandusliku seisu, sünnipära, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse ja soolise identiteedi alusel toimuvale diskrimineerimisele. EL jätkab teabevahetust rassismi, romavastasuse, antisemitismi ja moslemivastase vaenu vastu võitlemise poliitika ja algatuste üle. EL edendab ka LGBTI-inimeste inimõiguste täielikku ja võrdset kasutamist kooskõlas Euroopa Kohtu praktika ja kohaldatavate standarditega. EL teeb tihedat koostööd rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoniga (ECRI) ning kõigi teiste spetsialiseerunud osakondade ja funktsioonidega.
28. Vastavalt diskrimineerimiskeeldu käsitlevatele Euroopa inimõiguste konventsiooni ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta asjaomastele artiklitele teevad EL ja Euroopa Nõukogu koostööd, et edendada mitmekesisuse austamist rahvusvähemuste hulka kuuluvate isikute inimõiguste kaitsmise ja edendamise kaudu kooskõlas kohaldatavate Euroopa Nõukogu normide ja standardite ning Veneetsia komisjoni soovitustega.
29. Erilist tähelepanu pööratakse ka ühismeetmetele, mille eesmärk on võidelda vaenukuritegude ja vaenukõne leviku vastu (internetis ja mujal). Euroopa Nõukogu on jätkuvalt ELi privilegeeritud partner vaenukõne ja vaenukuritegude vastase võitluse kõrgetasemelises töörühmas ning asjakohaste Euroopa Nõukogu soovitude rakendamisel.

30. Jätkatakse tihedat koostööd seoses õigusega eraelu puutumatusele ja andmekaitsele, sealhulgas edendades ajakohastatud konventsiooni isiku kaitse kohta isikuandmete töötlemisel (konventsioon 108+) ning aidates kaasa isikuandmete automatiseeritud töötlemisel isiku kaitse konventsiooni Euroopa Nõukogu nõuandekomitee tööle.
31. Peale selle jätkub koostöö, et kaitsta isikute puhul, kelle suhtes viiakse läbi kriminaalmenetlust, nende õigusi, eelkõige õigust õiglasele kohtulikule arutamisele ja õigust kaitsele. EL jätkab kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd käsitlevate Euroopa Nõukogu vahendite edendamist, et veelgi parandada ühist arusaamist selles valdkonnas kohaldatavatest rahvusvahelistest standarditest. 2022. aasta soovitusel eelvangistust kandvate kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõiguste ning materiaalsete kinnipidamistingimuste kohta on sätestatud miinimumnõuded seoses eelvangistuse määramise, kambri suuruse, õues veedetava aja, toitumis- ja tervishoiutingimustega ning taasintegreerimise ja sotsiaalse rehabilitatsiooni algatustega. EL jätkab nendes küsimustes Euroopa Nõukoguga tihedat koostööd, lähtudes rahastusest, mida komisjoni õigusprogrammi raames antakse vanglaid kontrollivate asutuste võrgustikule.
32. Lisaks tugevdab EL veelgi oma koostööd Euroopa Nõukoguga, et edendada rangeid rahvusvahelisi kuriteoohvrite õiguste nõudeid, mida on rõhutatud ohvrite õigusi käsitlevas ELi strateegias (2020–2025). See koostöö on eriti asjakohane, võttes arvesse, et 15. märtsil 2023 võeti vastu Euroopa Nõukogu soovitus kuriteoohvrite õiguste, teenuste ja toetuse kohta ning 12. juulil 2023 võeti vastu komisjoni ettepanek kuriteoohvrite õiguste direktiivi muutmise kohta. Koostöö selles valdkonnas aitab tõhustada kuriteoohvrite toetamise ja kaitsmise raamistikku, tugevdada ohvrikeskset õigusemõistmist ja seeläbi suurendada kõigi kodanike turvalisust.

33. Majanduslike ja sotsiaalsete õiguste kontekstis teeb EL koostööd Euroopa Nõukoguga inimõiguste austamise, kaitsmise ja järgimise alal kooskõlas Euroopa sotsiaalharta ja muudetud Euroopa sotsiaalharta, võttes arvesse Vilniuse deklaratsiooniga võetud kohustusi. EL jätkab Euroopa Nõukoguga koostööd ka romade kaasamise küsimuses ja 2021. aastal Portos toimunud ELi sotsiaaltippkohtumisel võetud kohustuste täitmisel.
34. EL jälgib tähelepanelikult võimalikke uusi normatiivseid arenguid, mis puudutavad inimõigust puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale. See hõlmab ELi koordineerimise tugevdamist kliimamuutuste vastases võitluses ja vastupanuvõime suurendamist nende mõjule, samuti arutelusid inimõigusi ja keskkonda käsitleva täiendava vahendi või täiendavate vahendite vajalikkuse ja teostatavuse üle, ning seejuures võetakse arvesse kohtulahendite hulga suurenemist. EL toetab inimõigusi ja keskkonnakaitset käsitleva ministrite komitee soovitusi rakendamist koos keskkonnaküsimuste tugevama süvalaiendamisega. Lisaks tunnustab EL keskkonnavalaste inimõiguste kaitsjate üliolulist rolli ja toetab nende jõupingutusi keskkonnakuritegude käsitlemisel.
35. Keskkonnakuritegude vastane võitlus on veel üks oluline prioriteet mõlema organisatsiooni jaoks. Ekspertidid leppisid 7. juunil 2024 kokku keskkonna kaitsmist kriminaalõiguse kaudu käsitleva uue konventsiooni teksti suhtes. Konventsioon sisaldab süütegude terviklikku ja ajakohastatud loetelu ning karistusi ja jõustamist käsitlevaid sätteid ning sellel on potentsiaal edendada rahvusvahelist koostööd, et keskkonnakuritegude vastast võitlust veelgi tugevdada. EL ja Euroopa Nõukogu teevad koostööd, et saada sellele ambitsioonikale tekstile poliitiline toetus ja tutvustada konventsiooni rahvusvahelistele partneritele.
36. Euroopa floora ja fauna ning nende kasvu- ja elupaikade kaitse konventsiooni (Berni konventsioon) osalisena jätkab EL tööd selle nimel, et integreerida looduskaitse ja looduse taastamine nii ELi kui ka Euroopa Nõukogu laiemasse keskkonnavalasessse tegevuskavasse, ning aitab kaasa jõupingutustele tagada konventsiooni pikaajaline finantsstabiilsus.

37. Kooskõlas ELi tehisintellektimäärusega jätkab EL koostööd Euroopa Nõukoguga, et tagada vastutustundlik, inimõigustekeskne ja kestlik lähenemisviis tehisintellekti arendamise, projekteerimise ja kasutamise suhtes. Pärast tehisintellekti, inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki käsitleva Euroopa Nõukogu raamkonventsiooni (Vilniuse konventsioon) allkirjastamist ELi poolt on liidu eesmärk see õigeaegselt ratifitseerida. Tunnustades Euroopa Nõukogu ülemaailmset normiseadja rolli, mille näiteks raamkonventsioon on, aitab EL kaasa selle edendamisele ning osaleb Euroopa Nõukogu võrdõiguslikkust ja tehisintellekti käsitleva soovitusel väljatöötamises, püüdes samal ajal tagada kooskõla ELi tehisintellektimäärusega ning muude ELi normide ja standarditega. EL toetab jätkuvalt inimõiguste edendamist ja kaitsmist digikeskkonnas.
38. EL jätkab ülemaailmse, avatud, vaba ja turvalise interneti ning platvormide vastutustundliku juhtimise ja sisu modereerimise edendamist, mõistes samal ajal hukka internetiühenduse sulgemised, veebitsensuuri ja internetis toimuva ebaseadusliku jälgimise, võideldes desinformatsiooni vastu ning edendades teabe terviklust ja alaealiste kaitset internetis.
39. Kooskõlas sellega, et varasemast enam on tähelepanu keskmes küsimused, mis puudutavad äritegevust ja inimõigusi rahvusvahelisel tasandil, ning hiljuti vastu võetud äriühingute kestlikkuselase hoolsuskohustuse direktiiviga teeb EL koostööd Euroopa Nõukoguga, et tugevdada äriühingute vastutust oma tegevuse kahjuliku mõju eest inimõigustele ja keskkonnale, sealhulgas nende väärtusahelates, ning õiguskaitse tegelikku kättesaadavust ohvritele.
40. Olles veendunud, et inimõiguste voliniku töö on Euroopa Nõukogu missiooni täitmisel oluline väärtus, on EL valmis tegema ELi ja Euroopa Nõukogu koostööprioriteetide rakendamisel tema bürooga tihedamat koostööd.

DEMOKRAATIA

41. EL jätkab koostööd Euroopa Nõukoguga, et tugevdada demokraatiat kogu Euroopas. Mõlemad organisatsioonid teevad koostööd, et võidelda välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste, sealhulgas desinformatsioonikampaaniate ja ajaloo moonutamise vastu. Lisaks teevad nad koostööd, et käsitleda olemasolevaid probleeme ja demokraatia vastu suunatud rünnakuid, võideldes üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide vastu ning toetades vabu ja õiglasli valimisi, demokraatlike protsesside ja raamistike suuremat läbipaistvust ja kaasavust ning kodanike suuremat osalemist.
42. EL ja Euroopa Nõukogu teevad koostööd, et kaitsta ühinemis- ja kogunemisvabadust, mis on keskse tähtsusega kodanikuühiskonnale toetava keskkonna loomisel ja kodanike aktiivse demokraatliku osalemise tagamisel. Sisuline koostöö kodanikuühiskonna poolt ja kodanikuühiskonnaga on ELi jaoks endiselt äärmiselt oluline küsimus. Kodanikuühiskonna kaasamist käsitlevas Euroopa Nõukogu peasekretäri tegevuskavas esitatakse mitmeid häid ideid, näiteks kodanikuühiskonna samba lisamine uue demokraatia juhtkomitee (CDDEM) töösse. EL on valmis andma oma panuse CDDEMi töösse, sealhulgas Reykjavíki demokraatiapõhimõtete rakendamise vallas.
43. EL ja ELiga ühineda soovivad kandidaatriigid saavad märkimisväärset kasu Veneetsia komisjoni eksperditeadmistest põhiseaduslike standardite ja valimisi käsitleva õiguse parandamise valdkonnas. EL püüab veelgi tugevdada koostööd Veneetsia komisjoniga, et edendada valimisreforme, sealhulgas neid, mis põhinevad ELi valimisvaatlusmissioonide soovitudel.
44. Hariduse valdkonnas teevad EL ja Euroopa Nõukogu koostööd, et arendada välja kaasav, innovatiivne ja omavahel ühendatud Euroopa kõrgharidusruum, keskendudes akadeemiliste põhiväärtuste, näiteks akadeemilise vabaduse kaitsmisele ja edendamisele. Nad toetavad jätkuvalt kvalifikatsioonide tunnustamist kogu kõrgharidusruumis ning tunnistuste tunnustamise Lissaboni konventsiooni ja selle põhimõtete rakendamist. EL ja Euroopa Nõukogu jätkavad ka kvaliteetse kodanikuhariduse edendamist.

45. Heal tasemel keeleoskus on õppimise, integratsiooni, tööalase konkurentsivõime ja sotsiaalse ühtekuuluvuse jaoks väga oluline. EL jätkab koostööd Euroopa Nõukogu Euroopa Nüüdiskeelte Keskusega, et edendada tiptaset ja innovatsiooni keelte õpetamises ning tõhusa keeleõppepoliitika rakendamist. Samuti on ELi eesmärk tagada kvaliteetne haridus sisserändajatest õppijatele – heal tasemel keeleoskusest saab õppimist, integratsiooni, tööalast konkurentsivõimet ja sotsiaalset ühtekuuluvust toetav peamine valdkonnaülene oskus. Mitmekeelne haridus on oluline, et toetada demokraatiat ja kõigi kodanike, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute kaasavat osalemist.
46. ELil ja Euroopa Nõukogul on noortevaldkonnas pikaajaline ja mõjukas koostöö noortepartnerluse raames, millega edendatakse koostoimet ja koostööd ühist huvi pakkuvates küsimustes; see toob kasu noorsootööle, noortepoliitikale ja noorsoo-uuringutele. Aastatel 2025–2026 keskendub EL noorteküsimuste süvalaiendamisele poliitikas ja Euroopa noorsootöö tegevuskava rakendamisele. Samuti viib EL ellu uurimisprojekte, mis käsitlevad noorte vaimset tervist ja heaolu, noorte osalemist ja maapiirkondade noori.
47. Samuti jätkub konstruktiivne koostöö **spordivaldkonnas** vastastikust huvi pakkuvatel teemadel, nagu võitlus vaenukõne ja diskrimineerimise vastu, ohutu sport ja soolise võrdõiguslikkuse edendamine. EL toetab *spordivõistlustega manipuleerimise vastase konventsiooni (Macolini konventsioon)* peamisi eesmärke ja põhimõtteid ning kinnitab taas, et on oluline jätkata võitlust spordivõistlustega manipuleerimise vastu.
48. Kultuuriliste õiguste kasutamine on kestliku arengu saavutamise üks võtmetegureid. EL jätkab koostööd Euroopa Nõukoguga, et edendada juurdepääsu kultuuri- ja kunstitegevusele, loomevabadusele, kultuurilisele mitmekesisusele, loovusele ja autorite, kunstnike ning kultuuri- ja loometöötajate õiguste tunnustamisele.

49. Meie väljakujunenud koostöö kultuuripärandi valdkonnas jätkub järgmiste Euroopa pärimuspäevadega. Edasist koostööd kaalutakse sellistes valdkondades nagu kultuuripärandi panus horisontaalsetesse ühiskondlikesse teemadesse, näiteks põlvkondadevaheline õiglus ja noorte juurdepääs kultuurile, kvaliteetne elukeskkond ning pärandi kaitsmine loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud katastroofide eest.
50. EL jätkab Euroopa Nõukogu kultuuriradu käsitleva laiendatud osalise kokkuleppe potentsiaali edendamist kultuurialase koostöö, kestliku territoriaalse arengu, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja Euroopa ühtsuse valdkonnas.

ÕIGUSRIIK

51. Euroopa Nõukogu roll eksperditeadmiste pakkuja, normiseadja ja järelevalvajana on otsustava tähtsusega ELi iga-aastase laienemispaketi ja õigusriigi tsükli kontekstis, sealhulgas iga-aastaste õigusriigi aruannete ja ELi õigusemõistmise tulemustabelite koostamisel ning õigusriigi kaitsmiseks mõeldud ELi vahendite, eelkõige korruptsioonivastase paketi pideval täiustamisel. Koostöö Veneetsia komisjoni, GRECO, MONEYVALi ja CEPEJi ning kõigi muude Euroopa Nõukogu asjaomaste organitega jääb lähiaastatel üheks peamiseks prioriteediks. Samamoodi jääb EL ootama meie koostöö jätkumist õiguslase koolituse poliitika valdkonnas, kuna pädev ja tõhus kohtusüsteem on õigusriigi ja kodanike põhiõiguste kaitsmisel esmatähtis.
52. EL austab jätkuvalt korruptsiooni- ja rahapesuvastaseid standardeid ja meetmeid (sealhulgas seoses nendes valdkondades rikkumistest teatajate kaitsega) ning edendab jätkuvalt nende rakendamist ELi liikmesriikides ning laienemise ja ELi naabruspoliitika piirkondades. Nagu on märgitud 2023. aasta teatises korruptsioonivastase võitluse kohta, jätkab Euroopa Komisjon teiste institutsioonidega arutelu selle üle, et EList võiks saada täieõiguslik GRECO liige.

53. Kooskõlas ELi narkostrategiaga (2021–2025), ELi narkootikumidealase tegevuskava (2021–2025) ja nõukogu järeldestega, mis käsitlevad inimõigustepõhist käsitus uimastipoliitikas, millega kehtestatakse ELi uimastipoliitika poliitiline raamistik ja prioriteedid, jätkab EL tihedat koostööd Euroopa Nõukogu rahvusvahelise narkootikumide ja sõltuvuse koostöörühmaga (Pompidou rühm), et pakkuda teadmisi, tuge ja lahendusi tulemuslikuks ja tõenditel põhinevaks uimastipoliitikaks, milles austatakse täielikult inimõigusi.
54. EL on pühendunud tihedale koostööle Euroopa Nõukoguga, et edendada inimõiguste ja põhivabaduste austamist, kaitset ja järgimist, soovitades ja edendades õigusi järgivaid terrorismivastaseid õigusakte ja poliitikameetmeid. Samuti püüab EL täiustada oma kriminaalõiguslikke meetmeid sellistes valdkondades nagu radikaliseerumine ning terroristidest kurjategijate taasintegreerimine ja rehabilitatsioon. Terrorismivastaste meetmete, sealhulgas terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete puhul tuleb austada inimõigusi ning neid ei tohi kasutada kodanikuühiskonna tegutsemisruumi piiramiseks, millega rikutakse rahvusvahelist õigust.
55. Kriminaalasjades tehtava õiguslase ja politseikoostöö valdkonnas jätkab EL koostööd Euroopa Nõukoguga küsimustes, mis on seotud vastastikuse abi ja muude õiguslase koostöö vormidega, sealhulgas edendades küberkuritegevuse konventsiooni (Budapesti konventsioon) ja selle teist lisaprotokolli elektrooniliste tõendite säilitamist ja vahetamist võimaldava tõhustatud koostöö kohta. EL jätkab koostööd Euroopa Nõukoguga ka küsimustes, mis on seotud rahapesu, kriminaaltulu avastamist, arestimist ja konfiskeerimist ning terrorismi rahastamist käsitleva konventsiooniga (Varssavi konventsioon), eelkõige konventsiooni lisaprotokolli üle käimasolevate läbirääkimiste raames, mille eesmärk on suurendada kuritegeliku vara tagasivõitmise tõhusust, tagades samal ajal mõjutatud isikute põhiõiguste tõhusa kaitse.
56. EL teeb Euroopa Nõukoguga koostööd ka ebaseadusliku kultuuriväärtustega kauplemise valdkonnas, eelkõige tulevase kultuuriväärtustega ebaseadusliku kauplemise ELi tegevuskava raames. EL edendab jätkuvalt Euroopa Nõukogu konventsiooni, mis käsitleb kultuuriväärtustega seotud õigusrikkumisi (Nikosia konventsioon), mille eesmärk on ennetada kultuuriväärtustega ebaseaduslikku kauplemist ja nende hävitamist ning selle vastu võidelda.